

The Project Gutenberg eBook of Kokka-tarinoita, by Anonymous

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kokka-tarinoita

Author: Anonymous

Release date: February 4, 2015 [EBook #48159]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KOKKA-TARINOITA ***

E-text prepared by Jari Koivisto

KOKKA-TARINOITA

Lukemisia Kansalle. N:ot 166-168.

Turussa, J. W. Liljan kirjapainossa, 1862.

Imprimatur: C. A. Sanmark.

Esipuhe.

Meidän tietääksemme ei vielä ole suomeksi ilmestynyt sentapaista kokousta, kuin tämä tästä lukialle tarjona oleva. Meidän käyttämämme nimitys, kokka-tarina, vastaa muukalaista sanaa: *anekdot*, joka tulee kreikan-kielestä, kussa *anekdoton* merkitsee tosia tapauksia, sanoja j.n.e., joita ei vielä ole kirjoitettu, tahi joitten keksiäin nimiä joko ei tahdota, tahi ei enään taideta ilmoittaa.

Päivä päivältä on "anekdot" -sanan mieli laajentunut. Nyt tarkoitetaan sillä sanalla sekä kokka-puheita, että myös pieniä tarinoita, opettavaisia satuja j.n.e.

Kokka-tarinain jakaminen luokkiin (esim. ruhtinas-, pappis-, tuomari-, talonpoikais-tarinoihin) on monesta syystä sopimaton, välistä kenties loukkaavakin. Paras järjestys on tässä ei seurata mitään vakavaa järjestystä. Ne ovat verrattavat huonekaluihin, jotka, ehkei yhdistettyinä, kuitenkin täyttävät ja kaunistavat kamaria.

Usiat lukiat ehkä pitänevät muutamia ja montakin näistä tarinoista aivan halpoina; mutta meidän sopii sanoa: kuka voi kaikkein mieltä noutaa, ja viitata ensimmäiseen tarinaa.

1.

Kuka voi kaikkein mieltä noutaa? Eräs hyväntahtoinen vanhus, jolla oli aasi myytävänä, otti kerran kanssaan noin 13-vuotisen poikansa lähimmäiseen kaupunkiin, jossa oli markkinat. Heille tuli ensin vastaan mies, joka sanoi: "voi, hölmöjä kun olettekin molemmat; tuolla astuu aasinne komeasti edellänne ja itse kuljette jalkasin!" — Näistä nuhteista pani vanhus poikansa aasin selkään. — "Hyi ... haasti toinen mies, heitä kohdaten ... sinä poika-lurjus joudut vissiin hirteen. Sopiiko sinun ratsastaa, samassa kun isäsi täytyy jalkasin käydä sun perässäsi?" — Tuo vanha arrenteeraja, seuraten tätä neuvoa, käski poikansa astua alas, ja hyppäsi itse aasin selkään. — Nyt tapasi heitä kunniallinen vaimo markkinoille mennessään ja lausui surkeillen: "voi, vanhus, sun sydämessäsi ei lie sääliä; sun lihava ja laiska ruumiisi lojottelee tuolla juhdan selässä, milloin tämän pienen poikarukan täytyy tallata polviin saakka kurassa, työlästi voiden vetää jalkaa jalan eteen." — Hiljaisesti otti vanhus nyt pojan takansa aasin selkään. — "Kuuleppas, vanha veitikka ... huusi nyt eräs ruvan-kauppias, joka hetken perästä tuli näkyviin ... saisinko kysyä teiltä kysymyksen, ystäväni, onko tämä juhta teidän omanne?" — "Kyllähän se niin on", vastasi vanhus. — "Totta jumal' avita, taitaisi ajatella pahaa teistä, koska panette niin raskaan taakan nuorelle luontokappaleelle. Kaksi pulskasta miestä yhden aasirukan selässä!" — Tuo hyvä-sydäminen äijä tuli nyt vasta oikeahan pulaan; hän tahtoi voimansa jälkeen olla kaikkien naapuriensa mieleen, ja näki nyt, ettei hän saanut ajaa aasiansa edellensä, eikä itse eikä poikansa istua sen selässä, eivätkä molemmat yhdessä. Pitkän miettimisen perästä löysi hän toki neuvon, noutaaksensa jokaisen mieltä. Hän satoi köydellä aasin jalat yhteen ja nyt kantoi isä poikanensa tuon kumotun aasin kangella kaupunkiin päin. Ehkä taakka oli jotenkin raskas, ehtivät he vihdoin sen sillan tykö, jonka korvalla parhaimmat markkinat vietettiin. Markkinaväki, nähdessänsä tämän kummallisen kometian, purskahti yhteiseen nauruun ja huutoon. Ehkä vanhus luonnostansa oli sangen kärsivällinen ja hiljainen, ei hän kuitenkaan enää jaksanut kärsiä tätä viimeistä solvausta. Närkästyksissensä heitti hän aasinsa sillan ylitse virtaan ja kävi taas kotiinsa toimituksiansa toimittamaan.

2.

Eräs sultaani, huviksensa kävellen, huomasi munkin istuvan tien ohella, ihmisen pääkallo kädesssänsä. Havaitsematta majesteettia, katseli tuo kunnianarvoinen vanhus sangen vakavasti kalloa, ja näkyi olevan syvissä ajatuksissa. Noja olonsa ja koko tilansa hämmästytti sultaania, joka läheni kysyen, miksi ja mistä syystä hän oli vaipunut niin syviin mietteisiin. "Herra keisari — vastasi munkki — tämä ihmisen pääkallo näytettiin minulle tänä aamuna, ja siitä hetkestä olen turhaan yrittänyt saamaan ilmi, kuuluiko tuo kallo aikansa mahtavaiselle ruhtinaalle, niinkuin Te olette, herra keisari, vai kuuluiko se semmoiselle köyhälle munkille, kuin minä."

3.

Eräs vähäsen kaupungin seppä Spaniassa murhasi miehen ja tuli siis hirteen tuomituksi. Kylän parhaimmat talonpojat toinen toiseensa yhdistyneet, tulivat nyt pormestarille pyytäin, että seppä saisi jäädä rankaisematta, siitä syystä, että hän oli kaupungin ainoa seppä joka osasi hevoisia kengittää, parantaa pyöriä j.n.e. Mutta pormestari sanoi: "millä tavalla lie minun sitten mahdollista lakia täyttää." Eräs maa-kyläläinen vastasi: "herra, kaupungissamme on kaksi kankuria, niin vähäisessä paikassa on yksi kylläksi, hirtä toinen!"

4.

* [Tällä tähdellä merkityt, alkuperäiset tarinat koskevat Suomalaisia.] Mainio kemian provessori P.A. v. Bonsdorff (k. 1837) oli sangen nirso ja arka ruvanlaitoksessa. Kulkeissansa Saksassa tuotiin ravintohuoneessa hänen eteensä lautaellinen voita, jonka joukkoon oli päässyt ihmishiuksia. Ensimmäisen vihastuen leppyi hän pian ja sanoi naurahdellen: "tuokaat toinen kerta mulle voita erikseen ja hiuksia erikseen, että sitten saan sekoittaa niitä yhteen, mieltäni myöten."

5.

* Eräs yliopistolainen, joka oli viettänyt iltansa iloisten kumppanien parissa, kävi yösydännä koppaamaan pakarin ovelle. Kun pienet koppaukset eivät auttaneet, koputti hän koputtamistaan, kunnes pakari, vielä unen huumeissa, aukasi oven ja kysäsi vihaisella äänellä, mitä tuo outo tahtoi. — Pakari, onko teillä nuorta nisuleipää? — "On kaiketi", — vastasi pakari paljon leppynynnä. — "Kiittäkää Jumalaa siitä onnesta" — sanoi yliopistolainen ja meni tiehensä.

6.

* Maantien ohella pieksi mies kovasti poikaa. Eräs sivuitse kulkija jalka-mies kysäsi: "miksi hakkaatte poikaanne niin tylästi?" — Toinen vastasi: "hän ei ole poikani, on vaan orpanani, joka on pariksi päiväksi tullut maalle, huvittamaan itseänsä."

7.

Millä tavalla rikastuu kauppamies? Tanskan kuningas Fredrik IV matkusti kerran vähäisen kaupungin läpitse, jossa kuuli paljon puhuttavan eräästä kauppiaasta, joka vähään aikaan oli koonnut paljon tavaraa. Hän oli ensin pitänyt rihkama-kauppaa, mutta sitten ruvennut vilja-kauppiaaksi. Kuningas, jonka teki mieli tuntea semmoista miestä, kutsutti hänen tykönsä ja kysyi millä tavalla hän oli ajannut asiansa, tullaksensa rikkaaksi niin lyhyellä ajalla niin vähäisessä kaupungissa. Kauppias vastasi, että hän kauppapuuhissaan oli seurannut vaan yhtä ohjetta, josta hänen väkisinkin oli rikastuminen rikastumistaan. Tämä ohje neuvoi: "osta kalliilla hintaa ja myy halvalla!" — Kuningas muistutti: "jaa, mutta sillä tavoin on teidän köyhtyminen." — "Ei totta, herra kuningas", vastasi kauppias, "tämä on kauppamiehelle ainoa keino vaurastumiseen. Ruvetessani viljakauppahan, ostin parahimmat sortit, antaen tynnyristä killinkiä enemmän kuin toiset, ja möin jälleen tynnyrin killinkiä vähempään, kuin muut. Tulin siitä tutuksi, että minulta saatiin parhaimpia viljasortteja halvimmalla hinnalla; kaikki kävivät kauppaa minun kanssani niin että melkein koko viljakauppa vetäysi minun aittahani. Toivoin vaan 6 sadanneksen voittoa kuin muilla oli 12, mutta kuitenkin voitin minä 72 sadannesta vuoteeni, koska minä jo kuukauden sisällä sain ostetut tavarani myydyiksi. Tuo pikainen ja suuri kaupan kulkuhan siis minua rikastutti." — "Oikein, vallan oikein", sanoi kuningas, "mutta ettekö pelännyt toisten kauppamiesten lainaavan teiltä oppianne?" — "En, herra kuningas; olin vakuutettu, että he, seurataksensa esimerkkiäni, olivat aivan ahneet ja tyhmät."

8.

Pröyssin kuninkaan Fredrik toisen aikana eleskeli Berliinissä kraatari, joka ilmain ja säiden ennustuksista oli tullut vallan mainioksi. Saatuaan tiedon tästä, kutsutti kuningas kraatarin linnaan. Vapisten tunnusti prohvetta, että hänen veljensä (siihen aikaan tähtitiedon prohvessori Berliinissä, ja opiltansa mainio) joka toinen viikko antoi painattaa sään ennustuksia 14 päiväksi. Kraataria oli veli pyytänyt viemään käsi-kirjoituksen prännttiin. Hänellä oli tapana katsahtaa kirjoituksen läpi ja sitten ennustaa perin-vastoin sitä. — "Siitä tulee siis", lisäsi kraatari — "että minä tavallisesti ennustan totta, kun veljeni ennustukset useimmasti menevät tuuleen." — Kuningas nauroi sydämmestään kraatarin syvämielisyyttä, antoi hänelle lahjan ja myös armollisen luvan vastakin pitkittää syrjätoimitustansa säiden ennustajana.

9.

* Suomen talonpoika on, monien avujensa keralla, valitettavasti, sangen taipuvainen lainkäymisiin ja riitoihin, usein niin vähäpätöisistä asioista, että itse voittajakin tule tuhlaamaan aikansa ja rahansa, jotka hiljaisesti vierivät asianajajain eli alvokaatein plakkariin.

Aikanansa eli maamittari, joka huvittavain tapainsa ja monen kokka-puheensa varten sai lisänimen: Hullu-Heikki. Jakaiassansa tilukset kahden talonpojan välillä, tuli toinen hänen tykö ja sanoi, näyttäin kartalla.

— Jos te jaatte niin, että minulle tulee osaksi tuo pelto-palanen, ehkä se ei ole kahden tynnyrin alan

maata suurempi, maksan minä teille sata riksiä.

Maamittari silmäillen karttaan vastasi:

— Anomukses, Tervonen, on kartan jälkeen likimittäin vilpityn. Annan siis sen pelto-palasan sinulle.

Maamittarin pitäessä sanansa, sai hän myös Tervoselta luvatus makson. Mutta Tervosen naapuri, Yrjölä, ei saanut mieleensä, tämän asian oikein käyneen, jonkatähden lähetti valituskirjan asianomaiselle oikeudelle. Oikeus, nähden valituksen ei juuri perättömäksi, lähetti toisen maamittarin tutkimaan jakoa. Tämä uusi jakaja päätti asian tuiki toisin, niin että Yrjölä sai pelto-palansa takasin. Kun tästä päätöksestä ei enää kelvannut applierata, tuli Tervonen vihastuneena ja murheellisena Hullu-Heikin tykö, ja pyysi sata riksiänsä takasin. — "Kuules, Tervonen, etkös sinä luvannut minulle sata riksiä, jos minä sinulle antaisin tuon pelto-kappaleen. Minä jaoin sen sinulle; enkö minä puolestani sitä sinulle antanut? Mutta sinä, miks' ett'et pitänyt sitä?"

10.

Eräs nälkään nääntyvä herrasmies silmäili ravintohuoneessa ruokalistaa.

— Kuuleppas poika — huusi hän passarille — mitä maksaa lihankaste?

— Kaste saadaan maksotta. — Entäs leipä sitten? — Saadaan myös maksotta. — Passari, tuo minulle siis kastetta ja leipää!

11.

Ranskan kuningas, Henrikki IV oli luonoltaan säästävä, eikä käyttänyt rahaa turhuuksiin, vaan valtakunnan ja alamaistensa hyödyksi. Kerran näytti itsensä kuninkaalle mies, joka sanoi voivansa syödä niin paljon kun kuusi tavallista miestä. Tämä suuri syömäri toivoi, kuninkaan mieluisestikin antavan jonkun lahjan suojellaksensa niin merkillistä miestä. Henrikki, joka jo ennakolta oli kuullut puhuttavan tästä ankarasta ahmatista, kysyi häneltä, oliko tosi, että hän taisi syödä kuuden kanssa kilpaa. — On, herra kuningas — vastasi ahmatti. — Ja sinä teet työtä samassa määrässä? — Teen niin paljon työtä kun joku toinenkin samassa iässä ja voimassa. — Mene hiiteen, lurjus — sanoi kuningas — jos valtakunnassani olisi kuusi semmoista ihmistä kun sinä, antaisin teidän kaikki hirttää. Senkaltaiset ahmatit pikaisesti hotkisivat suuhunsa koko valtakunnan.

12.

Keisari Kaarlo V oli metsästäissä eksynyt, mutta huomaten töllin likellä, astui hän sisään levätäksensä muutaman hetken. Siellä näki neljä miestä makaavan pitkinä, ikäänkuin syvässä unessa. Yksi nousi toki ylös, ja sanoi lähestyen keisaria: "unessa näin minä velvollisuuteni olevan ottaa teidän kellonne." Ja hän ottikin sen. Toinen, sanoen unessa nähneensä, että oudon päällystakki olisi hänelle hyvin sovelias, otti keisarilta takin. Kolmas otti häneltä rahakukkaron. Neljäs vihdoin pyysi anteeksi, jos hän tutkistelisi kaikkia oudon vaatteita. Tutkiessaan havaitsi kaulassa vähäiset kultakäädyt, joissa rippui hopiainen pilli. Rosvon tahtoessa näpistellä nämät kalliit kalut, sanoi keisari: "mutta ennenkuin viet minulta tämän pillin, tahdothan tuntea sen avut." Samassa puhalsi hän pillillä. Ystävät, jotka etsivät keisaria, kuuluivat soiton, riensivät tölliin ja jotenkin hämmästyneinä näkivät keisarinsa puolialastomassa tilassa. Havaiten itsensä jo olevan turvassa, sanoi keisari heille: "katsokaat näitä hyviä miehiä, joista jokainen on nähnyt unta, juuri mieltänsä myöten. Mutta nyt on minun vuoroni nähdä unta." Muutaman hetken mieltien itseksensä, sanoi Kaarlo: "minä keisari olen nähnyt sen unen, että kaikki nämät neljä pitää hirtettämän." Kohta hirtettiin net myös töllin viereen.

13.

* Eräs talonpoika tuli liki-asuvaisen lakimiehen tykö, sanoen tulleen suureen pulaan onnettomasta, äsken tapahtuneesta kohtauksesta. — "Yhden teidän häristäinne on minun sonnini pahasti puskenut. Olisin iloinen, kun saisin tietää, minkä palkinnon saisin tarita." — "Te olette kunnian mies, sano alvokaatti — ette suinkaan pidä sitä sopimattomana, jos minä toivon teiltä toisen härjän, haavoitetun

siaan." — "Tämä ei ole muuta kun oikein, mutta — huomasi talonpoika — kuinka olen sanonut? Todella sanoin väärin, teidän sonninnehan se oli, joka puski minun härkäni kuolijaksi." — "Onko niin", haastoi alvokaatti — "tämä tekee asian toiseksi. Minun täytyy likemmin tiedustella koko seikka, jos..." — "Mikä jos? — katkaisi talonpoika hänen puhettansa — koko asia olisi tullut päätetyksi ilman tuota sanaa jos, kun vaan te herra sihtieri oisitte yhtä valmis antamaan toisille oikeutta, kuin olette sitä toisilta vaatimaan."

14.

Kuolemasta ei mihinkään pääsee. Kauppiamies merimatalla kysyi kipparilta, mihin tautiin tämän isä oli kuollut. Kippari vastasi: "isäni, iso-isäni, ja iso-isäni isä hukkuivat kaikki mereen." — Noh — arveli kauppias — ettekö te ole pelvossa, saadaksenne saman lopun? — "Saisinko kysyä — tuumasi kippari — mihin tautiin teidän isänne, iso-isänne ja iso-isänne isä kuolivat?" — "Kaikki kuolivat he vuoteellansa." — "Hyvä — vastasi kippari — mutta kuinka minä siis pelkäisin purjehtimisesta enemmän kun te pelkäätte yösiaanne?"

15.

Eräs aatelismies söi illallista vähäisen kaupungin ravintohuoneessa. Atrian jälkeen kysyi ravintolan isäntä, oliko ruoka oudon mieleen; "ruvanne oli oiva", vastasi aatelis-mies — "olen saanut semmoisen ehtoollisen, kun ei muu mies koko valtakunnassa." — "Toki paitsi pormestaria" — lisäsi isäntä. "Paitsi ei ketään", sanoi aatelismies. — "Teidän täytyy toisista eroittaman pormestarin." — "En viitsi", vastasi aatelismies. Lyhyesti sanottu, heidän riita tuli niin kuumaksi, että isäntä (joka oli raatmanni, ehkei viisaudeltaan Solonin eli Lykurgon vertainen) veti vieraansa pormestarin eteen. Tämä, jonka järki oli tarkasti tasakorkkoinen raatmannin järjen kanssa, puhutteli outoa pöyhkiästi: "jo ikivanhoista ajoista on tässä kaupungissa ollut tapana, eroittaa pormestari muista ihmisistä, niin että jokaisen, muista puhuttuansa, täytyy lisätä: paitsi herra pormestaria. Rikos tätä tapaa vastaan sovitetaan yhdellä ruplalla." — "Hyvä — sanoi aatelismies — tuossa on rupla, mutta tahdon tulla hirtetyksi, jollei tuo vanhus, kuin saatti minun tänne, ole suurin narri koko kristikunnassa, paitsi teitä, herra pormestari."

16.

Nuori, korkeasukuinen herrasmies oli äsken palannut matkustuksistansa ulkomailla. Olihan hänellä sama tapa, kuin useimmin muillakin matkustelijoilla — kaunistaa totuutta mielijohteen kukkaisilla. Kerran jutteli hän noista monista lahjoista, joita oli muistoksi saanut ulkomaan ruhtinoilta. Eritoten ylpeili hän, haastaen saaneensa muhkiat suitset ranskan kuninkaalta. "Ne ovat somasti koristetut kullalla ja kalleilla kiveillä, enkä tiedä, raskinenko panna ne hevoseni suuhun. Kuinka minä parhaimmin käyttäisin niitä?" — lisäsi hän kääntyen harmaapäisen upsierin puoleen. — "Pistäkää, herra paroni, suitset omaan suuhunne" — vastasi tuo harmaapäinen kunnioitettava vanhus, jonka mieleen lörpötys, kerskaus ja valhe ei laisinkaan ollut.

17.

* Turussa kiitti leveäpuheinen kauppias Pietarin kaupunkia ja kaikkia sen komeuksia. Kuin hänen puheensa ei ollut juuri viisaasti asetettu, eikä aina soveltunut yhteen totuuden kanssa, rohkeni eräs tähän asti ei havaittu, selvästi puettu herra (joka kauvan aikaa oli asunut Pietarissa) kysyä. "onko herrani sitten ollut Venäjän pääkaupungissa?" — "Itse en ole ollut Pietarissa, höpisi toinen, mutta minulla oli veli, jota aina makiasti halutti sinne päästä."

18.

Venäläinen kreivi, joka oli pitkällä matkalla, jäi kerran yöksi köyhän Ostiaakin majaan. [Ostiaakit ovat suvultansa Suomalaisia ja asuvat Siberian avarassa maassa ja ovat kaikki niiltä harvoilta

matkustavaisilta (esim. meidän Castrén vainaalta), jotka tervehtivät Siberian erämaata, kiitetyt rehellisyydestänsä.] Tulevana päivänä hän kadotti rahakukkaronsa, jossa oli sata ruplaa. Ostiaakin poika, joka metsästi jotenkin kaukana majasta, löysi rahakukkaron, mutta jätti sen paikallensa. Isän käskystä peitti hän sen lehdillä ja risuilla, säilyttäöksensä sen siksi että kenties omistaja ilmaantuisi. Kolmen kuukauden jälkeen kreivi palaten ajoi jälleen saman Ostiaakin luo. Sattumalta tuli myös puhuneeksi kadonneesta kukkarostaan. Talonpoika, joka nyt vasta tunsu hänen, huusi ihastuen: "Olitko siis sinä se mies, joka kadotit tuon rahakukkaron? Poikani saa tulla näyttämään sinulle, missä se makaa, niin ettäs saat ottaa sen ylös omin käsin."

19.

* Eräs herrasmies, jota halutti, itsellensä ja muillekin huviksi, ostaa puhuvaista papukaijaa, meni, ennen Turun suurta paloa, kauppapuotiin, jossa oli myytävänä näitä eläviä kylläkin. Tutkiessaan papukaijoja, tuli hän juuri ihastuksiin heidän viisaasta puheliaisuudesta; mutta havaiten yhden, joka oli ääneti, sanoi hän: "kuules, seuraa vihaava herra, miks'et sinä mitään haasta?" — Ajattelen sitä enemmän — vastasi tuo viisas papukaija. — "Oh merkillistä", sanoi herrasmies kauppiaille, "mikä on linnun hinta?" — "Viisikymmentä riksiä." — "Mieluisesti maksan minä sen rahan. Olen iloinen tästä kaupasta." — Läksipä sitten kotiinsa, lujasti luullen, tämän papukaijan osaavan ihmeitäkin jaaria. Mutta, koko kuukauden kuluttua, lintu-parka ei osannut muita sanoja löpöttää, kuin vaan nuot ikävät: "ajattelen sitä enemmän." — "Voi sinua rukkaa", sanoi herra, "sinä olet vaan hassu, mutta suurempi hassu olen toki minä, koska vaan yhdestä sanasta määräsin arvosi."

20.

Lintuen kieli. Sulttaani Mahmud oli ulkonaisilla sodillaan ja kotoisella hirmuvallallaan, täyttänyt Persian hävityksellä ja raunioilla. Tämän suuren ruhtinaan visiiri lausui kerran, että hän jo nuoruudessa oli eräältä viisaalta vanhukselta oppinut lintuen kielen, niin että kohta linnun suunsa avatessa, ymmärtäisi visiiri selvästi mitä se sanoi. Iltana, visiirin sulttaanin parissa palatessa metsästämisestä, näkyi kaksi pöllöä, rauniolla kasvavan puun oksilla. Sulttaani sanoi: "mieluisesti tahtoisin tietää, mitä nämät rumat linnut nyt puhelevat keskenänsä; kuultele nyt ystäväni ja anna sitten minulle tieto." — Visiiri läheni puuta ja oli tarkasti kuultelevanansa lintujen puhetta. Palattuansa sanoi hän: "herra sulttaani, olen kyllä osittain havainnut lintuparin keskinäistä puhetta, mut en tohdi sitä jutella." Sulttaani ei tytynyt semmoiseen vastaukseen vaan käski visiirin sana sanalta selittää kaikki, mitä muisti. — "Saan sitten sanoa selvän totuuden, mut älkäätkä vaan vihastuko, herra sulttaani! yhdellä näistä linnuista on poika ja toisella tyttö. Nämät nuorukaiset miettivät nyt aviota keskenänsä. Pojan isä sanoi tytön isälle: 'Rakas veljeni, suostun minä tähän avioliittoon, jahka sinä morsiuslahjaksi annat tyttärellesi viisikymmentä tuhaksi palannutta taloa.' — Tähän vastasi tytön isä: 'viidenkymmenen talon siaan annan minä vaikka viisisataa. Suo Jumala pitkä elämä Sulttaani Mahmudille; hänen hallitessa, totisesti ei puutu poltettuja kyliä!'" — Historia sanoo tämän sadun niin liikuttaneen Sulttaanin sydäntä, että hän uudesti rakennutti kaikki hävitetyt kylät, ja siitä asti aina piti huolta alammaistensa edusta ja onnesta.

21.

* Kuusi vuotinen lapsi, joka oli kiitetty sukkelistä vastauksista, kutsuttiin kerran pitoihin, vierasten iloksi ja hämmästykseksi. Eräs herra korkeasta säädystä näytti pojalle saksan-omenan, luvaten hänelle sen, jos tuo piskuinen osaisi vastata tähän kysymykseen: "missä on Jumala?" — Poika vastasi: "sanokaat, missä Jumala ei ole, ja minä annan teille kaksi omenaa."

22.

* Laki-pöydällä valansa tekevä värjäri nosti jo sinisen kätensä, mutta palautettiin tuomarilta, joka sanoi: riisukaat sormikkaanne, ystäväni! — Ottakaat silmälasit, herra tuomari! vastasi värjäri.

Kaksi vanhaa toveria, joista toinen kauvan oli ollut ulkomailla, kohtasivat kerran toinen toisensa. Noh, kuinkas sinä jaksat, sanoi Matti. — Aivan hyvin — vastasi Heikki — olen nainutkin poissa ollessani. — Onpa se hyvä uutinen. — Ei niinkään hyvä, sillä valitsin pahan ja ilkeän. — Olet siis surkuteltava. — Tuskin, sillä vaimoni toi myötänsä kaksi tynnyriä kultaa. — Oletpa siis rikas. — En kovin rikas, sillä vaimoni rahalla ostin minä suuren lauman lampaita ja ne kuolivat kaikki ruttoon. — Olethan toki todella surkuteltava. — En vaan niin surkuteltava, kuins luulet, sillä pelkistä nahoista voitin enemmän kuin lammasten hinnan. — Sillä tavalla olet saanut aivan hyvän palkinnon. — En vaan, sillä taloni ja tavarani hävitti tulipalo perinpohjin. — Voi, voi, tuo oli todella kamala tapaus. — Ei ylen kamala, sillä samassa kuin talo, paloi myös ilkeä vaimoni.

Ranskalainen kauppias matkusti pohjois-Amerikan sisämailla. Siihen aikaan (v. 1800) oli siellä paljon soita, jotka sivistys ja ahkeruus meidän aikanamme suuremmaksi osaksi on muuttanut hedelmällisiksi. Matkustavaisen hevonen vaipui hyllyyn, jonkatähden kauppias, nähden mahdottomaksi saada sitä ylös, otti kuorman sen seljältä. Kantaen itse tämän raskaan taakan, tuli hän kovin voivuksiin ja oli jo jättämällänsä kaikki, paitsi rahansa, koska näkyi Intialainen hevosen selässä. Tämä säälien matkustavaisen surkeata tilaa, käski hänen taakkanensa astua ylös hevosen selkään ja sillä tavalla tulivat molemmat, ehkä matka oli pitkä, toki vähitellen erääseen kaupunkiin.

Nyt arveli tuo kiittämätön kauppias helposti voittavansa hevosen siltä tyhmältä Intialaiselta. Tämän maatessa sikeässä unessa, otti kauppias vaan hevosen ja ajoi kaluinensa pois. Intialainen, herättyänsä kaivatessa hevosta ja toveria, ajoi niitä takaa ja tuotti myös molemmat takasin kaupunkiin. Ranskalainen, kovin suuttunut tästä väkivallasta, sanoi: "tämän Intialaisen tapasin minä metsässä ja säälien sallein minä hänen istua minun kanssani hevosen selkään; sama kiittämätön lurjus tahtoo nyt kavaluudella omistaa hevoseni — tämän hevosen, joka jo kolme vuotta on kantanut minun ja kapineeni."

Paljon kansaa oli kokoontunut ja koska ranskalaisen historia kuului sangen todenmukaiselta, arveli jokainen, että Intialainen ansaitsisi ankarata rangaistusta. Tämä anoi, että he toki, ennen päätöstänsä, kuulitelisivat historian myös hänen suustaan, johon he myös suostuivat. Nyt kertoi hän tapauksen selvästi kuin se olikin tapahtunut. — "Mutta — lisäsi hän — koska molempien historiamme ovat niin samanlaatuiset, että sopii epäillä kertomukseni totuutta, taluttakaat siis hevonen syrjään, peittäkää sen pää ja tuokaat se sitte tänne takasin." Tämän viipymättä tehtyä, sanoi Intialainen, kääntyin kauppiaan puolelle: "koska hevonen sananne jälkeen on ollut teillä jo kolme vuotta, tulee teidän tietää, kummassa silmässä sillä on kaihi; sanokaat siis silmän nimi, oikea eli vasen, ja hevonen on teidän. Joll'ette osaisi vastata oikein, kuuluu hevonen minulle." Kansan mieluisesti suostuessa tähän ehtoon, sanoi ranskalainen, antaen asian rippua onnessa: "kaihi on oikeassa silmässä." — "Paljastakaat hevosen pää — sanoi Intialainen ilolla — nyt näette, että molemmat sen silmät ovat terveet ja ehiät."

* Aatelis-kartanossa oli kauvan ollut riita kyökki-piijan ja ohjillisen välillä taaleen tuomisesta kahvepöytään. Saatuansa tiedon tästä, kutsutti herra eräänä aamuna molemmat tykönsä, saadaksensa kuulla, mitä heillä oli sanomista. Valittaen sanoi piika: "tämä ohjillinen oleskelee joka aamu kyökissä vetäin laiskat jalkansa edes takasin, mutta niin paha on hän luonnostansa, ettei vaan viitsi auttaa minua taaleen tuomisella, ehkä hän kyllä näkee, minulla olevan työtä yltäkyllin." — Tähän vastasi ohjillinen, semmoista ei kuuluvan hänen toimiinsa. — "Olkoon niin — sanoi herra — mutta mitä siis luulet niihin kuuluvan?" — "Pitää huolta hevosista, puhdistaa ja ajaa vaunut." — "Oikein vastattu — sanoi herra — enkä minä tahdo sinulta enempää työtä, kuin sinun tulee tehdä; sen vaan tahdon minä, että sinä tästä edes, joku aamu ennen kahveen aikaa, panet hevoset vaunuin eteen ja ajat tämän toverisi, kyökkipiijan rieska-kamarille. Toivon tämän kuuluvan sinun toimiisi."

Kaksi tutenttia Espaniassa kävi yhdessä kotoansa Salamankkaan, jossa on mainio akatemia.

Väsyneinä jalka-matkasta lepäsivät muutaman hetken varjoisella paikalla, virkistävän lähteen reunalla. Noustessaan ylös, pitkittämään matkaansa, näkivät kiven, johon oli piirretty sanoja, jotka aika jo oli niin kuluttanut, että he työläästi taisivat ne selittää. Sanat olivat nämät: "tämän alla lepää Tohtori Pietari Garcia'n sielu haudattuna." — Nuorempi tutentti, ilonen ja keviämielinen veitikka, rupesi kohta nauruun ja huusi: "sielu haudattuna. Kuinka voin minä sitä ymmärtää? Mielelläni tahtoisin tietää, mikä hölmö on määrännyt sellaisen hullun piirroksen." — Kumppaninsa, toinen tutentti, joka oli syvämietteisempi, sanoi itseksensä: "nämät sanat sisältävät, kenties, jonkun salaisuuden." — Antoi hän siis nuoremman tutentin mennä tiehensä ja sitten rupesi hän veitsellänsä kaivamaan mullan kiven alta ja ympäriltä. Nostaen vihdoin kiven ylös, näki hän sen alla nahkukukkaron, ja kukkarossa löysi hän sata tukaattia ja paperin, johon oli kirjoitettu: "Ole perijäni sinä, jolla oli järkeä aavistaa piirroksen tarkoitusta; käytä niitä rahoja paremmin kun minä!" — Ilossansa aarteesta kävi tutentti Salamankkaan, tohtorin sielu taskussansa.

27.

Nitokris, kuninkaatar Babyloonissa, määräsi, että hänen muistoksi rakennettaisi muistopatsas tällä piirroksella: "jos joku niitä ruhtinoita jotka minun jälkeen nousevat tämän maan kuningas-istuimelle, joutuu rahan ahdinkoon, avatkoon hän hauta, ja ottakoon siitä tavaroita tarpeeksensa. Mutta älköön avatko, jollei hän ole totisessa pulassa ja rahan hädässä!" — Tämä muistopatsas jäi liikkumatta, siksi että Dareios, Hystaspin poika, tuli kuninkaaksi. Uteliaisuudesta eli ahneudesta antoi hän avata haudan, mutta ei löytänyt toivottua rahaa eikä aarteita vaan nämät piiritetyt sanat: "ahneutesi on saattanu sinulle häpeän, vaan ei rikkautta. Jollei raha-arkkusi olisi pohjaton ja rahan-janos sammuttamaton, et sinä suinkaan kuolleitten hautoja olisi solvannut!"

28.

Oli tuttu, että eräs rikas ja visu rahamies ei koskaan kutsunut vieraita pöytänsä. "Lyön vetoa — sanoi nuori veitikka — että minä saan häneltä kutsumuksen päivälliselle." — Lyötiin veto ja tulevana päivänä kävi veitikamme rahamiehen tykö juuri siihen aikaan, jona tiesi hänen aterioitsevan. Palvelialle sanoi hän tahtovansa puhua herran kanssa eräässä asiassa, joka herralle oli tuopa tuhannen ruplan voiton. Palvelian sisään mentyä ja ilmoitettua isännällensä tämän seikan, tuli herra kohta ulos ja sanoi oudolle: "Mitä te sanotte, herra, että voisitte minulle toimittaa tuhannen ruplan voiton?" — "Kyllähän se niin on, mutta en tahdo katkaista ruokalepoanne. Menen itse syömään päivälliseni, mutta parin tunnin jälkeen ... saanko palata?" — "Kaikella muotoa, tulkaat sisään. Syökäät minun kanssani." — Nuori mies suostui kutsumukseen ja söi suurella ruokahalulla. Päivällisen lopetettua ja rahamiehen perheen pois mentyä, sanoi talon isäntä: "Noh herra, käydään nyt asiaamme. Pyydän nöyrimmästi, saisinko tietää, millä tavalla teillä olisi mahdollista toimittaa minulle tuhannen ruplan voiton?" — "Olen kuullut teillä olevan tyttären, jonka te aivotte naittaa pois?" — "Aivan niin onkin." — "Ja että olette määränneet hänelle kymmenen tuhatta ruplaa myötä-antimiksi." — "Tämä on myös tosi." — "No hyvä, suokaat siis tyttärenne minulle, minä en tahdo morsiuslahjaksi niin paljoa; minä tyydyn yhdeksän tuhanteen ruplaan ja te voitatte tässä kaupassa tuhannen ruplaa." Suostuiko isä tähän ehtoon, emme tarkasti tiedä. — Tosi on kuitenkin, että tuo viisas veitikka voitti vetonsa.

29.

* Vähänen tyttö leikkasi kerran pitkät, kähärät hiuksensa ja pani ne sievästi rasiaan talteen. Äiti tullen sisään samassa sanoi hämmästyksissä: "Mitä olet tehnyt, lapseni, oletpa leikannut hiuksesi poikki." — "Olen — vastasi tyttö — en tahdo joka päivä käydä nivarilla; sentähden olen pannut net talteen. Mutta huomenna puen ne jälleen päälleni — niin tädilläkin on tapana tehdä."

30.

Eräs korkeasti oppinut herra rakasti niin kirjojansa, että hän ateriallekin kutsuttua työläästi jätti niitä. Kerran häntä jo kauvan odotettua, tuli vaimonsa sisälle ja nähden miehensä nyt kuin tavallisestikin kiinnitetyn kirjoihinsa, sanoi hän: "Ah, joska sentään olisin kirja!" — "Mintähden niin?" —

kysäsi oppinut. — "Sentähden että sinä sitten aina pysyisit minun tykönäni" — vastasi vaimo. — "Siihen myös minä olisin tytyvä — pitkitti mies, mutta sinun pitäisi silloin olla almanakkana." — "Mintähden juuri almanakkana?" — "Sentähden että minä sitten joka vuosi saisin uuden."

31.

* Laulun voima. Puhakka, suomalainen runoseppämme, näki itsensä kerran pakotetuksi käymään lakia pellostansa. Kyläläinen, jonka pelto koski Puhakan peltoon, oli muuttanut väliaidan, jota hänen oli hoitaminen, ison kappaleen Puhakan pellon puolelle. Koska tämä riita ei taittu hyvillä sanoilla ja sovinnolla ratkaista, annettiin se siis oikeuteen. Puhakka oli jo voittamallansa, koska eräs herrasmies, joka aina oli häntä katsonut nurjilla silmillä, lupasi ryhtyä asiaan ja laillisesti näyttää toteen, että raja ennenkin oli käynyt niin, kuin Puhakan naapuri oli sen asettanut.

Puhakka kävi herrasmiehen luoksi ja kysäsi, oliko todella hänen aikomus pitää naapurin puolta, ajaen väärää asiata. Antamatta suoraa vastausta lisäsi alvokaatti vielä senkin ennustuksen, että Puhakan, kulunkit maksaaksensa, pian oli luopuminen koko pellostasta, ja että hän, paitsi tätä, vielä menettäisi hyvän nimensäkin.

- Ettekö siis pidä väliä, vaikka puhutte vakuutustanne vastaan ja teette värän valan? lausui Puhakka.
- Tiesittekö opettaa minulle velvollisuuksiani? — kuului tuo pilkallinen ja pöyhkiä vastaus.
- Luulette osaavanne pimitää hyvin kiitettävän oikeuden silmät ja toki itse päästä koskematta?
- Kahta siitä. Oikeuden silmät kääntyvät helposti, mihin viisaus vaan heidät kääntää.
- Jahka olisitte kunnian mies, ette suinkaan tahtoisi keltään riistää laillisen omaisuutensa...
- Olen kuullut kyllä — ärjäsi alvokaatti. — Menkää nyt tiehenne, koskei teillä ole mitään muuta sanomista.

Silloin, sanotaan, välähtelivät Puhakan silmät. Koiramaisilla, sukkelilla silmillä sanoi hän: "Odottakaat, minä teen teistä runon!"

Herrasmies kavahti tuoliltansa, huutaen:

— Älkää, Jumalan tähden! Naapurinne ajakoon itse asiansa. Siitä minä en enää pidä huolta — lisäsi hän, kohteliaasti seuraten Puhakkaa ulos.

32.

* Nuori mies ajoi muutamana iltana isvosikalla, mutta aikoen kotiin, muisti rahakukkaronsa olevan tyhjän, ja ettei kotonakaan rahaa ollut saapuvilla. Pelastaitaksensa hädästä, jutteli hän alakuloisella äänellä, kadottaneensa rekeen kaksi hopiaruplaa, joita pimeässä löytää ei ollut mahdollista. Käski siis isvosikan odottaa siksi että hän kamaristaan toisi valkiata rahat hakeeksensa. Kohta sisään mentyänsä, kuuli hän kulkuisten helinän, jonkatähden riensi portille, huutaen isvosikkaa seisahtamaan. Mutta tämä oli ikään kuin kuuro ja ajoi ennättämiseen pois.

33.

Rehellinen pahantekijä. Espanjalainen herttua Ossuna tuli Barcelonaan kuninkaallisella valtakirjalla, jonka voimasta hän sai armahtaa muutamia ikuisia vankija. Tultuansa erääseen vankihuoneeseen rupesi herttua tutkimaan syytä heidän tilaansa, saadaksensa jonkun johdon armahtamiseen. Jokainen vangeista osasi selittää syynsä puhtaaksi, lykäten rangaistuksen vihollisten pahuuden, eli tuomarien vääryyden syyksi. Vaan yksi vanki poikkesi tästä tavasta, sillä herttuan kysymykseen, mistä syytä hän oli tullut tähän surkuteltavaan tilaan, vastasi hän:

— Minua lähetettiin tänne täydellisestä syytä. Maantiellä Saragossan seuduissa tein minä rosvo-työn. Tosi on kyllä, että minä olin kovassa tuskassa ja tarpeessa sekä itseni että leipää kaipaavan perheeni puolesta. Kuitenkin olin minä syyppää suureen rikokseeni ja kärsin siis oikeuden mukaan

rangaistustani.

— Hei, hei — huusi herttua — olempa vihdoin löytänyt hävyttömän veitikan! Kuinkas sinä tohdit tunkeutua näitten rehellisten miesten seuraan. Kuuleppas, vankien vartia, päästä tämän lurjuksen kahleet. Mene tiehes, pahantekijä; älä tästä edespäin koskaan enää oleskele niin viattomassa joukossa! — Jumalan avulla en koskaan — sanoi tuo vapahdettu ihmis-rukka. — Siunatkoon Jumala teitä armostanne, jalomielinen herra herttua!

34.

Muutammat nuoret herrat, jotka juodessansa ravinto-huoneessa puhelivat sitä ja tätä, joutuivat myös puheeseen kummitusten olostä. Yksi joukossa kielsi kummituksia ja aaveita perinpohjin ja näyttääksensä povessansa ei olevan vähintäkään pelkoa, löi hän vetoa, yösydännä tuodaksensa pääkallon läheisestä luuhuoneesta. Haudankaivaja suostui, kohtuullisella rahalla, jättämään luuhuoneen oven avoinna. Uskalikkomme tuli määrätyllä ajalla kamalalle paikalle, tietämättä että yksi toveriansa oli mennyt sinne edeltäkäsän. Haperoitien luo-läjässä löysi hän pian pääkallon, jolla hän jo oli lähtemällään luuhuoneesta, koska hän kuuli sulkeutuneen äänen sanovan: "se on minun pääkalloni." — Hyvä sanoi nuorukainen — minun täytyy siis hakea toista. Tarttuessansa toiseen, kolmanteen ja neljänteen kalloon, kuuli hän aina samat sanat mutta sanotut erilaisilla äänillä. Vihdoin ottaessaan viidennen, sanoi hän: "mun täytyy ottaa yhden, olkoon kenen hyvänsä", ja juoksi tiehensä. Palattuansa toverien seuraan, sanoi hän viskaten pääkallon pöydälle: "tuoss' on kallo, mutta tahdon tulla hirtetyksi jollei omistaja tule kohta perässä."

35.

* Tolppari määrättiin isännältänsä viemään naapuriherralle kirje ynnä kopallinen krapuja. Päivän kuumasta paisteesta väsynyt, nukkui hän koiviston varjoon. Kuka osaa kuvailla hämmästyttänsä, kun herättyänsä näki korin tuiki tyhjänä ja krapu-joukon päässeen karkuun. Veipä toki tyhjän kopan ja kirjeen määrä-paikkaan. Naapuriherra sanoi, luettuansa kirjeen: "No ystäväni, onpa kirjeessä krapujakin?" Ilostä lyöden käsiänsä yhteen lausui tolppari: "Jumalan olkoon kiitos, että ovat siellä; luulin minä heidän jo päässeen karkuun."

36.

Kiinan keisari, Kamhi, piti tarkkaa huolta, ettei pöytänsä koskaan kaivannut kalleita ja tulisia viiniä Euroopasta. Käskipä kerran mandariinin, joka oli enimmään uskottuja virkamiehiänsä, tulla kanssaan juomaan. Tästä leikistä tuli keisari ensin juovuksiin ja vaipui sitten syvään uneen.

Mandariini, peläten tästä keisarin kohtuuttomuudesta tulevan pahoja vaikutuksia, kävi henkivartioitten tykö, joille hän jutteli herransa olevan humalassa. Viisailta sanoilla selitti hän heille, kuinka tuo keisarin paha taipumus pian kenties kääntyisi pahaksi tavaksi, kuinka luontonsa, ennenkin pikainen, viinin pahoista höyryistä tulisi vielä pikaisemmaksi ja niin kiivaaksi, ettei hän enää olisi säästävä parhaimpia uskotuitansakaan. "Estääksenne niin suurta vaaraa, on teidän paneminen minä kahleisiin ja heittäminen vankihuoneeseen, ikään kuin käsky olisi lähtenyt itse keisarilta" — lisäsi tuo sukkela mandariini.

Henkivartiat suostuivat oman hyötynsä vuoksi mielellänsäkin tähän esitykseen. Keisari hämmästyi koska herättyänsä näki itsensä yksinään ja kysyi, mihin pöytäkumppaninsa oli joutunut. Vastattiin, että tämä oli kovaksi onnekseen loukannut keisarin mieltä, niin että häntä herran käskystä oli viety vankihuoneeseen, jossa nyt vartoi kuolema-tuomiotansa.

Keisari näytti muutamaksi hetkeksi joutuneen syviin ajatuksiin; sitten antoi käskyn saattaa mandariinin silmiensä eteen. Tämä tuli paikalle kahleissansa; laskein itsensä keisarin jalkain juureen pyysi hän pahantekijänä herraltansa armoa. Tämä kysyi, mikä oli saattanut vangin tämmöiseen tilaan ja kuhun rikokseen hän luuli itsensä syypääksi. Mandariini vastasi: — rikoksestani en tiedä mitään; sen vaan tiedän, herra keisari, että teidän käskystänne heitettiin minä synkiään vankihuoneeseen, jossa minun vaan oli odottaminen hengen rangaistusta.

Keisari meni vielä syvempään miettimiseen kuin ennen. Tuokion aikaa oli hän alakuloinen ja äänetöin.

Vihdoin pitäin tämän väkivaltansa, jota hän ei taitanut muistaakaan, lähteneen viinin pahoista sumuista, pelasti omin käsiin mandariinin kahleista ja — tästä asti huomattiin, keisarin juodessansa aina välttävän kaiken liiallisuuden.

37.

Koska sittemmin Persian kuningas, tuo suuri maan-valloittaja Kyros vielä oli noin kahdentoista-vuotinen, eleskeli hän — historioitsian Xenofon'in mukaan — iso-isänsä, Median kuninkaan Astyag'in hovissa. Puolikasvuinen Kyros piti silloin, iso-isän huviksi, juomanlaskijan virkaa. Kerta suurten pitojen jälkeen kysäsi kuningas, mitä varten pojan-poikansa ruokapöydässä oltaessa aina oli mennyt hänen tuolinsa ohitse. — Se on toki — lisäsi kuningas — päätoimi koko palveluksessasi. — Tämä — vastasi Kyros — ei tullut unhotuksesta eikä huolettomuudesta, vaan johtui mieleeni luulo, juoman olevan myrkytetyn. — Mikä vei sinun sellaisiin ajatuksiin? — kysyi kuningas. — Sen tohdin kyllä sanoa — vastasi nuorukainen; — pidoissa, jotka sinä, rakas isoisä, tuonnain pidit, huomasin minä, että kaikki, jotka joivat siitä juomasta, rupesivat mielipuolina pauhaamaan; heidän ylönpaltinen ilo näkyi tulleen jostakin pahasta kivusta; itse sinäkin, iso-isä kulta, olit kuin riivattu. Olit nähtävästi unhottanut korkean virkasi, ja kuinka alhaiset alamaisesi ovat sinun suhteesi; koetellen tanssia, jaksoit sinä tuskin pysyä jaloillasi. — Hymysuin sanoi Astyages: — etkös, kiltti poikani, koskaan ole nähnyt isäsi samassa tilassa? Millä tavalla hän humala-päissään käyttänee itsensä? — Minun isäni — vastasi tuo rohkea nuorukainen — juo vaan ruumiin ravinnoksi; hän unhottaa toisin klasin siksi että luonto häntä muistuttaa sen totisesta tarpeesta. — Kuningas taputti vaan Kyroa ja piti hänestä vielä enemmän kuin ennen.

38.

* Nuori kunnioitettu talollinen tuli tervehtimään pastoriansa, jolle hän muutaman kirjoituksen palkinnoksi toi eväitä. Pastori tarjoi talolliselle pienen ryyppyn, jonka tämä ensin vähän kursaillen pani pohjaan. Koska talollinen oli viisas ja puhelias mies, rupesi pastori hänen kanssa haastamaan sitä ja tätä. Neljänneksen tuntia mentyä, tarjoi pastori toisen eli piiskaryypyn. Kieltämättä otti talonpoika tämän vastaan ja joi sen myös kursailematta pohjaan. Vielä viipyi hän muutaman minuutin, mutta jo lähtemällensä pyysi hän kolmannen ryyppyn sanoen: "yksi ryyppy on liian paljon, mutta kaksi on liian vähä."

39.

* Eräs vanha, yksinkertainen pappismies ylämaasta, joka ei paljon ollut ottanut osaa uudenaikaisen maailman menoista, tuli kerran ravintohuoneeseen, jossa hän seuraten ruoka-listaa söi järjestänsä monta ruokalajia. Koska hän oli ehtinyt noin puoleen listaa oli hän jo liiaksi ravittu ja väsynyt. Hän kävi siis ravintohuoneen isännän tykö valittaen mahdolliseksi syödä kaikki ne ruvat, joita lista osoitti. "Mutta — lisäsi pappi — tahdon minä sittekin maksaa koko listasta, kun vaan pääsen tästä pevelin pulasta."

40.

Oikeus Turkissa. Köyhä turkkilainen, joka rikkaan naapurin juonista oli kadottanut maakartanonsa, kutsutti tämän tuomarin eteen. Köyhällä oli kirjoituksia, jotka vahvistivat hänen väitöksensä; mutta niitä kumoaksensa oli rikas saattanut puoleensa monta todistajata; vielä paremmin vahvistaaksensa heidän puheensa lisäsi hän, tuomarille lahjaksi, kukkaron 500 tukaattia. Asiaa tutkittaissa näytti köyhä mies paperinsa, joita vastaan rikas jälleen tuotti todistajansa. Tutkimisten lopetettua, oli tuo rikas varmaan vakuutettu tuomarin päättävän päätöksen tuiki hänen mieleensä. Mutta tämä virkamies ei ollut niitä tuomareita, joihin raha vaikuttaa, vaan ottaen kukkaron sohvansa alta, sanoi hän rikkaalle miehelle: "tässä asiassa olette paljon harhailleet; tämä köyhä rukka ei jaksu tuottaa todistajia, hänelle eduksi, mutta minä jaksan niitä tuottaa viisi sataa, ja tässä ne ovat." Niin sanoen pauskasi hän, inholla, rahakukkaron pöydälle, samassa päättäin asian köyhälle eduksi.

41.

Tohtori Stukely (englantilainen) tuli kerran, suostumuksen jälkeen, tervehtimään tuota suurta tähtein tutkiata, Sir Isaak Newton'ia. Palvelia sanoi herransa olevan oppiaineissansa, milloin ei kellään ollut lupaa häntä häiritä. Häntä odottaaksensa istui kuitenkin tohtori alas, eritoten ruokatunnin jo läsnä ollessa. Kymmenen minuutin mentyä, tuotiin päivälliseksi pöydälle paistettu lintu kannen alla. Kului koko tunti vaan Sir Newtonia ei näkynyt. Tohtori asettain itsensä pöytään, söi siis rohkiasti paistetun linnun ja näyttäin tyhjän talrikin, käski hän palvelian tuoda toisen herrallensa. Ennen paistin valmistettua, tuli tuo kuulusa mies sisälle. Pyytäin pitkän viipymisensä anteeksi, lisäsi hän: — "sallikaat minun vaan vähän haukata; kohta olen teidän omanne. Tällä haavaa olen jotenkin väsynyt." — Niin sanoen nosti hän kannen ja nähdessään paistin jo syödyksi, kääntyi hän, muutoksetta kasvoissa, tohtorin puoleen sanoen: "kas mitä sukkelaa kansaa me oppineet toki olemme. Unhotin, että jo olen syönyt."

42.

Eräs kalihvi, joka ankaruudellaan oli joutunut alamaistensa kauhuksi, matkusti kerran tuntemattomaksi puettuna maansa kaukaisinta osaa. Häntä kohtaavalta Arapialaiselta kysyi muun muassa: "minkälainen ihminen lie tuo kalihvi, josta niin paljon haastetaan?" — Se vai — vastasi Arapialainen — se ei ole ihminen, vaan julma peto. — "Mistä häntä sitten syytetään?" — sanoi kalihvi. — Kaikenlaisista julmista hirmutöistä. — "Oletteko ikään häntä nähneet?" — Jumalan kiitos, en. — "Katsela häntä nyt tarkasti — sanoi kalihvi — sillä itse kalihvi nyt puhuttelee sinua." — Arapialainen, näyttämättä vähintäkään hämmästyttä, sanoi katsellen levollisesti kalihvia: "entäs te, kurkia herra kalihvi, tiedättekö te, kuka minä olen?" — Kalihvin vastatessa kieltäin, lisäsi Arapialainen: "minä olen Zoharin perheestä, jonka jälkeiset ovat vaivatut hulluudelta, yhden päivän vuodessa. Tänäpänä on minun vuoroni."

43.

* Itku silmissä tuli Antti (suuri veitikka muutoin) toverinsa Heikin vastaan. Tämän nauraessa hänen itkuansa, sanoi Antti: "syytä on kyllä itkeäni. Ystävämme Matti rukka, tuo oiva poika, paras poika koko maailmassa, tuomittiin eilän vitsan-alaiseksi." — Noh, mitä pahaa on hän sitten tehnyt? — "Ei mitään sen pahempaa, kuin kukin muu olisi tehnyt hänen tilassansa; hän näki suitset maantiellä ja korjasi ne." — Voi, huusi Heikki, nyt vasta tuomarit ovat tulleet peräti hulluiksi! Tuomita ihmistä vitsoihin suitsien ylös otosta! Tämä on todella aivan kovaa. "Sanoakseni totuuden, lisäsi Antti, oli suitsien toiseen päähän sidottu hevonen."

44.

* Eräs hajamielinen, vanha herra tuli kadulla ristipojallensa vastaan, joka hänen kysymykseen vastasi menevänsä kouluun. "Se on hyvä, vallan hyvä — lausui vanhus — sinä olet kiltti poika; tässä saat puolen ruplaa; toivon vielä elää niin kauvan, että saan kuulla sinun pitävän ruumissaarnani."

45.

* Turussa v. 1743 päätetyn rauhan-liiton säännöstä tuli yksi osa Mändyharjun pitäjätä kuulumaan Ruotsille, toinen taas Venäjälle. Koska pitäjäläisillä ei ollut varaa sentähden rakentaa toista kirkkoa, täytyi siis papin esirukouksessa muistaa sekä kuninkaallisen Ruotsalaisen että keisarillisen Venäläisen huoneen. Kerta Kustaa III, matkustaissansa näillä tienoilla, poikkesi pappilaan. Pilkaton kysyi hän provastilta, ketä hän ensin esirukouksessaan mainitsi, Venäjän keisarinnaa eli Ruotsin kuningasta. Levollisesti ja hymysuin vastasi provasti viekkaasti: "Keisarinnaa ensin, kuinka muuten; naisihmisiä kohtaan täytyy aina olla säädyllinen."

46.

* Eräs kirkkoherra toivoi tulevaisilla tohtori-vihkiäisillä saavansa Pyhän Raamatun tohtorin arvonimeä ja sitä seuraavata hattua. Kerta ihmetteli hän kappalaisensa terveyttä, kysyin kuinka tämä hoiteli ruumistansa, kun hän itse, tarkallakin varovaisuudella, aina oli kitulias ja pahoilla mielin. Kappalainen vastasi: "tuo suuri eroitus terveydessä tulee siitä, että teillä on hattu ajussa mutta minulla vaan päässä. Eli toisilla sanoilla: teillä on hattu sisäpuolella päätä, minulla vaan ulkopuolella."

47.

Kerran kuumana päivänä seisoj Ranskan sotamarsalkki, Turenne, vaaleissa vaatteissa esikamarinsa akkunalla, katsoen ohitse kulkevia, kun yksi palvelioistansa astui sisään. Tämä, pettyen puvusta, piti herransa alakokiksi, hiipi salaa eteen ja antoi marsalkille kädellä, joka ei ollut keuhkoimpia, hyvän lyömän peräpuolelle. Turenne kääntyi kohta ja palvelia, nähden herransa kasvot, muuttui pelvosta melkein mielipuoleksi, eikä tainnut muuta kuin vapisevalla äänellä sopertaa: "luulin Yrjöksi." — Puoleksi vetäin suunsa hymyyn, sanoi marsalkki: "luulitkos, mutta ei sinun sittekään olisi pitänyt lyömän niin kovasti."

48.

Kolme rosvoa, jotka äsken olivat saaneet hyvän saaliin erään vähäsen maakaupungin lähellä, päättivät, että vaan yksi heistä menisi kaupunkiin ostamaan ruoka-aineita, jotka hänen sitten piti tuoman määrättyyn paikkaan metsässä. Tämän mentyä, neuvottelivat jällellä olevat keskenänsä ja, enentääksensä osansa saaliista, päättivät he, kohta toverin palattua, murhata hänen. Niin kävikin; mutta tuo murhattu kumppani, jonka sieluun samanlainen tarkoitus oli mahtunut heitä vastaan, oli kohta, syötyänsä hyvän aterian, myrkyttännyt kaikki jällellä olevat ruoka-aineet. Sillä tavoin kuolivat he kaikki kolme, toinen petettynä toiselta.

Tällainen on ystävyys pahantekijäin välillä.

49.

Eräs itämainen ruhtinas kohtasi, lystimatalla muutaman korkean virkamiehen parissa, köyhän erokkaan, joka avoin suin huusi: "kuka hyvänsä minulle antaa sata kultarahaa, saa minulta hyvän neuvon." Ruhtinas antoi lukea erokkaalle tämän summan, jonka perästä erokas sanoi: — älä rupee mihinkään toimeen, ellet hyvin ole miettinyt sen loppua!

Kuullessaan tämän halvan ja jokapäiväisen oppilauseen, purskahtivat hovimiehet nauruun, sanoen: "erokas on saanut hyvän makson viisaasta sanastaan." Mutta ruhtinas tytyi tähän vastaukseen niin suuresti, että hän antoi piirittää sen kulta-puustaveilla hovinsa nurkkiin ja jokaiseen kulta- eli hopia-astiaan. Jonkun ajan perästä oli ruhtinaan jäsen-lääkäri rahoilla houkuteltu kuolettamaan hänen myrkytetyllä lansetilla, suonon-iskun hetkinä. Päivä koska ruhtinaan käsivarsi jo oli sidottu ja tuo pahan onnen lansetti lääkäriin kädessä, sanoi entinen itseksensä: "älä rupee mihinkään toimeen, ellet ole hyvin miettinyt sen loppua."

Näistä sanoista vapisten, päästi lääkäri lansetin kädestään. Ruhtinas, havaiten hänen vimmansa, kysyi sen syytä. Lääkäri lankesi polvillensa, tunnustaen koko seikan. Hän sai rikoksensa anteeksi, mutta pahan liiton nostajat rangaistiin kuolemalla.

Ruhtinas sanoi hovimiehille, jotka pilkaten pitivät erokkaan neuvon aivan halpana: "eipä ole juuri halpa se neuvo, joka voi kuninkaan pelastaa kuolemasta."

50.

* Kylmällä talvipäivällä kävi suutari N., joka myös vähää ennen oli saanut raatmannin kunnia-nimen, glös alas pitkin Helsingin katuja, velkoaksensa suutarin töistä ansaitut, mutta vielä maksamattomat

rahat. Ollen laiska maksaja, sai myös luutnantti H. nähdä raatmannin pulskeat kasvot. Tämän sisään astuessa, ei kuitenkaan H. noussut ylös mukavalta sohvaltaan vaan pitkitti, kirja kädessä, lukemistansa. Hieroen kylmiä käsiänsä sanoi raatmanti: — "merkillisen kylmä ilma tänäpäpä, herra luutnantti." — Kuka käski teidän käydä ulos? — muistutti tämä. — "Tahtoisin maksoa niistä saappaista ja kalosseista, jotka minä joku aika sitte teille valmisten. Yhdessä maksavat ne vaan 10 ruplaa hopeassa." — Maksakoot mitä hyvänsä; kahta siitä. Ei mull' ole mitään rahaa. — "Koska herra luutnantti katsoo mahdolliseksi maksaa tämän velan?" — En minä ole mikään tietäjä. — "No, mutta miksi te siis ollenkaan tilaatte jalkineita, koskette näe taitavanne niitä milloinkaan maksaa?" — Nyt nousi luutnantti ylös sohvalta, lähestyi raatmantiä ja sanoi lyödessään kädet yhteen: — Ettekös ole pentelen tyhmä nyt jälleen? Kuinka se sopisi, ja miltä se näyttäisi, jos kruunun upsieri kulta-kauluksella kävisi paljain jaloin?

Kovin häpeillään meni suutari tiehensä mutta totuuden arvoksi on toki sanottava, että luutnantti muutaman viikon jälkeen maksoi täyden velkansa.

51.

Keisari Joosef toisen hallitessa Itävallassa, oli Pyömissä perästyksiin katovuosia, niin että monella maamiehellä ei ollut leipää nälkäänsä sammutteeksi. Joosef lähetti siis Pyömiin paljon viljaa ja muitakin ruoka-aineita ja matkusti itsekin sinne, katsoaksensa, oliko kaikki jaettu hänen määräämällä tavalla. Ilmoittamatta kuka hän oli, tuli keisari erääseen vähäseen Pyömiläiseen kaupunkiin. Ulkopuolella maaherran taloa oli paljon vaunuja ja rattaita viljaa täynnä; mutta talonpojat, joille ne kuuluivat, olivat kokoontuneet ja puhelivat suutuksissa keskenänsä. Keisari kysyen syytä tähän ruokottomuuteen, sai vastauksen: "tässä olemme vartoneet monta tiimaa, ehkä kotihimme on kahdeksan penikulmaa." — Puhuvat totta — lisäsi maaherran saapuvilla oleva sihtieri — ja paitsi sitä ovat köyhät kaupunkilaiset myöskin jo monet tunnit saaneet vartoa viljan jakoa.

Keisari, ehkä pukunsa oli vallan yksinkertainen, meni nyt sisälle huoneeseen, käskein sihtierin herrallensa, jonka luona oli vieraita, ilmoittaa oudon tulleen. Nousi nyt tämä kahdenvälinen puhe:

Maaherra. Kuku te olette?

Keisari. Upsieri keisarin palveluksessa.

Maaherra. Millä taidan olla teille avuksi?

Keisari. Sillä, että te päätätte talonpoikain asian ja päästätte heidän kotiinsa. He ovat vartoneet kylläksensä.

Maaherra. Talonpojilla on hyvä aika vartoa; heidän varten en luovu huvituksestani.

Keisari. Mutta heillä on vielä noin kahdeksan penikulman matka kotiin ja heidän on jo ollut vartominen ylönpaltisesti.

Maaherra. Mitä teidän on tekemistä talonpoikien kanssa?

Keisari. Pitää oleman rakas ihmisiä kohtaan ja jättämän viattomia talonpoikia rasittamatta.

Maaherra. Teidän siivolliset nurkka-saarnanne eivät tähän sovi. Tunnen muutenkin velvollisuuteni.

Keisari ei enää voinut kärsiä alamaaisensa, tuon korkean herran ylpeyttä ja kovaa sydäntä. Jalolla ruumiin käytöksellä sanoi hän nyt maaherralle:

— Näen minä nyt itseni pakoitetuksi ilmoittamaan, että vilja ja sen jakaminen tästälähin ... ei enää kuulu teidän toimituksiinne. Kuuleppas ystävänä (keisari kääntyi sihtierille) — sinun tulee nyt pitää kansasta huolta. Hamasta tästä hetkestä olet sinä tämän läänin herra. — Mitä taas teihin, entinen lääninherra, tulee, arvaatte kenties, minun olevan keisarinne, joka tämän kautta eroittaa teidän virastanne.

Näin sanoen kävi keisari hitaisesti pois, jättäin tuon kovamielisen virkamiehen miettimään tuota syystä päällensä saatettua rangaistusta.

52.

* Ruotsin aikana oli usein, milloin katovuosia rasitti sitä maata, Suomessa hyvä tulo, niin että meidän maamme kutsuttiinkin Ruotsin jyvä-aitaksi. Ikivanhuudesta oli myös Suomalaisten olut kiitetty. Tuli toki kerran, kuninkaatar Kristiinan hallitessa, Suomeenkin suuri katovuosi. Valituskirjan tästä lähetettyä hoville, sanoi tuo sukkela mutta keviämielinen kuninkaatar naurahdellen: "Suomalaiset, mikä niillä hätänä; onhan heillä leipää ja olutta!"

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KOKKA-TARINOITA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do

copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state’s laws.

The Foundation’s business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation’s website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.